

Bårslövs kyrka

56.0054, 12.8151

Ända sedan medeltiden har det legat en kyrka på platsen för Bårslövs nuvarande kyrka, som byggdes 1858 efter ritningar av byggmästaren Anders Haf från Viken. Han utgick från ett ombyggnadsförslag som togs fram av Lundaprofessorn och arkitekten Carl Georg Brunius, och tack vare denne har vi till en del kunskap om den tidigare kyrkan, främst från en kortfattad beskrivning som utfördes vid mitten av 1800-talet.

Den gamla västgaveln och tornet som byggdes på 1400-talet finns bevarat i den nya kyrkan. I tornbyggnaden finns också bevarat senmedeltida kalkmålningar.

Sannolikt har stora delar av medeltidskyrkan som ursprungligen byggdes på 1100-talet varit dekorerad med kalkmålningar. I muren till den nuvarande kyrkan ingår stora mängder av den rivna medeltidskyrkans murverk, och på flera av dessa kvaderstenar har man funnit rester av målningar. En byggnadsdetalj, ett så kallat tärningskapital från den tidigmedeltida kyrkan påträffades på 1940-talet när man jobbade med kyrkogårdsmuren. Möjligen har detta kapital ingått i en omfattning med fristående kolonner i en portal.

På den gamla kyrkans tak fanns under 1700-talet en för kyrkor ovanlig detalj, en så kallad homeja, alltså en takkupa, med en liten dörr av trä, förmodligen avsedd som ingång och ljusinsläpp till kyrkvinden.

Invändigt var den gamla kyrkan dekorerad med medeltida kalkmålningar. På 1600-talet skedde dock flera ommålningar inne i kyrkan, först under ledning av kyrkoherden Peder Olsen och ungefär 50 år senare av kyrkoherden Herman Mortensen Lipper. Om den senare ommålningen skrev någon på 1800-talet att: "vilken målning varit ganska vacker och bestått i bibliska historier som skymtade fram under putsen". Troligen var dessa målningar inte från 1600-talet utan de medeltida som då skymtade i dagen. Framtagna målningar från 1600-talet kan vi dock se skymta på kyrkväggen.

Portarna i huvudingången i tornet är kopior av de portar som sattes in i mitten av 1800-talet.

Altartavlan föreställande Jesus och barnen är skapad 1930 av konstnären Hugo Gerlin. En äldre altartavla med motivet "Kristus på korset" är signerad P. Löfstedt 1811, finns kvar i södra delen av kyrkan. Som altarpupp användes ursprungligen i den nya kyrkan först ett förgyllt kors av trä, som på grund av sin storlek ansågs vanprydande i den nya kyrkan, och man därför beslutade att korta ner den både på längden och bredden. Så skedde dock aldrig och istället placerade man en gipskopia av Torvaldsens Kristus som altarprydnad. Dessa båda tidigare prydnader finns ännu kvar i kyrkan.

Predikstolen är ett renässansarbete från 1598, dekorerad med bland annat kvinnofigurer föreställande olika dygder. Vi kan här exempelvis se Justitia, som representerar rättvisan, Fides för tron och Temperantia som står för Måttligheten. Och i fälten visas från vänster Matteus, Markus, Kristus med korsglob, Lukas samt Johannes.

På korgen står i guldskrift, upptill i översättning från latin: "Denne är min älskade son, i vilken jag har ett gott behag. Honom hören". På sockeln under sidofälten står bland annat till vänster: "Saliga äro de, som höra Guds ord och gömma det". På en tidigare trappa fanns det förutom texter på latin även text på danska.

Kyrkans triumfkrucifix på norra väggen är från andra halvan av 1400-talet. Vi ser den lidande Kristus, avbildad med överkroppen lutad något åt höger och huvudet böjt framåt, vridet åt höger. Krucifixet var länge undanställt men konserverades och återinsattes i kyrkan i mitten av 1940-talet.

Dopfunten av Ignaberga-kalksten är ritad av arkitekten Torsten Leon Nilsson, men dopfatet av mässing är av äldre datum. Det är ett Holländskt arbete från början av 1600-talet, och kanske har den ursprungligen hört till en äldre dopfont av uthuggen sten som finns omnämnd i en inventarieförteckning från 1830, men som därefter försvunnit.

En nutida Mariabild som finns på norra väggen vid dopfunten är skapad av Britt Inger Lanner från Åstorp.

I vapenhuset finns en stor gravsten över kyrkoherden i Bårslöv och Fjärestad Martin Elmgren som levde mellan åren 1724 och 1797, och dennes hustru Catharina.

Sin första orgel fick kyrkan 1809, efter förslag som upprättats av organisten och orgelbyggaren Carl Grönvall, som även lämnade en fasadritning i utpräglad gustaviansk stil. Men Överintendentsämbetet var inte helt nöja utan gav arkitekten Per Wilhelm Palmroth i uppdrag att justera ritningen något. Orgeln som kostade 750 riksdaler byggdes av Grönvall i Hyby och fraktades till Bårslöv i "Nio bespände vagnar".

När den nya kyrkan skulle byggas på 1850-talet var denna orgel icke längre i brukbart skick. Sedan församlingen förgäves sökt avyttra den, blev den upplagrad på ett loft i en byggnad vid prästgården, varifrån den sedan försvunnit. 1884 fick kyrkan en orgel byggd av orgelbyggaren Knud Olsen i Köpenhamn. Den nuvarande orgeln byggdes 1967 av A. Mårtenssons Orgelfabrik i Lund.

Källor:

Webb: Bårslövs kyrka. Helsingborgs stadslexikon. Peter Carelli.

Folder: "Bårslövs kyrka anno 1858". Kvistofta församling.

Pdf: "Bårslövs kyrka – kulturhistorisk karaktäristik och bedömning". Lunds stift 2015. Kristina Simonsson.

Bok: "Sveriges kyrkor - konsthistoriskt inventarium - Skåne band II häfte I. Luggude härad sydvästra delen". Torsten Mårtensson 1963.